

Retsordning i vort Land, den kende vi alle. Vi havde rig Lejlighed til kort for sidste Samlings Slutning af faa et Indblik i Strafferetsplejen ved den Forespørgsel, der blev rejst fra mine Partifællers Side angaaende forskellige Retshandlinger, og jeg tror, man fra alle Sider havde det bestemte Indtryk af den Forhandling, der fandt Sted, at det var i høj Grad nødvendigt og ønskeligt, hvis man vilde skabe en nogenlunde sikker Retsstilling, navnlig for de smaa i Samfundet, navnlig for dem, der staa i underordnede Stillinger og ikke ere beskyttede i Kraft af deres sociale Stilling, deres Formue o. s. v., at komme til en grundig Forandring af vort Rets-system.

Det, som man altid fremhæver, naar Talen er om Retsplejen, er jo netop Grundlovens Løftebestemmelser om Indførelse af Offentlighed og Mundtlighed i hele Retsplejen i Modsætning til det nuværende Hemmelighedssystem og for den borgerlige Retsplejes Vedkommende den skriftlige Retsbehandling. Med Hensyn til det første Spørgsmaal om Offentligheden, gaar dette Forslag jo ud paa, at man i al Almindelighed skal indføre Offentlighed, at de Forhandlinger, som føres for Retterne, skulle være tilgængelige. Man gaar endog saa vidt, at man har bestemt, at Forligsmægling, som i øvrigt skal foretages paa anden Maade end tidligere, nemlig ved selve Dommeren, skal være offentlig; men der gøres jo dog allerede paa dette Punkt adskillige Indskrænkninger, idet Dommeren kan lukke Dørene under visse Omstændigheder, nemlig naar der er Tale om Fare for den offentlige Orden eller Krænkelse af Sædeligheden, og ved Retshandlinger i Strafferetsplejen uden for Domsforhandlingen tillige, naar der er særegne Omstændigheder, der give Grund til at tro, at det vil modvirke Sagens Oplysning, naar Offentligheden tilstedes. Det er jo saaledes, at man kan tænke sig den Mulighed, at der forhandles Ting i et Retsmøde, hvor det maaske ikke vilde være ganske passende, at Offentligheden er fuldt ud til Stede. Man kan tænke sig behandlet saa delikate Materier, at det for at komme til fuld Erkendelse af det sande Forhold kan være nødvendigt, at man i alt Fald kun har en begrænset Offentlighed. Men jeg synes, at det, man maa vogte sig for, naar Talen er om at begrænse Offentligheden, er dette, at lægge en vilkaarlig Magt i Dommerens eller Dommerens Hænder, og det bliver da ganske nødvendigt at afgrænse en saadan Magt,

□

naar man følger det Forslag, der er stillet fra Kommissionen, at Underrettsdommerne i mange Tilfælde blive dem, der lede Forundersøgelsen i Sagen. Der er desværre i dette Forslag ikke gennemført, hvad der burdes gennemføres, at Dommeren ikke har noget med Undersøgelsen at gøre, med andre Ord: Gennemførelsen af det fulde Anklageprincip, saaledes at Dommeren kun har med Ledelsen af Retshandlinger og med Domsafsigelser at gøre, medens det er den offentlig beskikkede Anklagers Sag at foretage de Skridt, der skulde bevise den sigtedes Skyld. Man har som sagt brudt dette Princip, ment, at det af praktiske Grunde ikke lod sig fuldt gennemføre; jeg er ikke enig deri, jeg tror, at det er rigtigt at gennemføre Princippet. Men naar det nu er saaledes, vil man forstaa, at der i Strafferetssager let bliver en Opfordring for Dommeren, der har ledet Forundersøgelsen, der altsaa allerede inden man kommer til Domsforhandlingen, til en vis Grad er bleven Part i Sagen, til, hvor det efter hans subjektive Skøn vil tjene Sagen bedst, at udelukke Offentligheden, netop naar Udtrykket er saa vagt som her. Men fuld Offentlighed er netop et Punkt af den allerstørste Betydning i en Retsreform. Jeg synes, at Loven i alt Fald maatte indeholde Bestemmelser om, at, hvor man vilde udelukke Offentligheden af en eller anden Grund, maatte i alt Fald den tiltalte have Tilladelse til ganske frit at bestemme, at et Par Mennesker, som han ønskede til Stede, skulde overvære hele Retsforhandlingen, uanset at Dørene ere lukkede. Der er nemlig nu i Forslaget givet Adgang for Dommeren til at bestemme, at enkelte kunne være til Stede, men man kan vel forstaa, at, hvis der kan være en særlig Grund, som en Dommer kan have til ikke at ønske Offentligheden nærværende, er det, naar han skal vælge, hvem der skal være nærværende, i ethvert Tilfælde, menneskeligt, at han udtager netop dem, han tør formode nærmest staa paa hans Standpunkt og ikke ville blive ham ubehagelige paa et senere Tidspunkt. Jeg mener altsaa ikke, man har gennemført Offentligheden i saa vid en Udstrækning og saa konsekvent, som man fra Borgernes Standpunkt maatte ønske. Her maa jeg maaske allerede gøre den Bemærkning, at det egentlig ikke er til at undres over. Hele dette Forslag er jo udarbejdet af Jurister Tiderne igennem. Det er ikke den sidste Proceskommission, der har arbejdet fra Grunden af, den ene Kommission har bygget paa den andens